Rocznik IV (1922) Września, sobota, dnia 22-go lipca 1922 Numer pojedynczy 10 mk.

# Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych

Nakład i druk A. Prądzyńskiego Odpowiedzialny za część nieurzędową Andrzej Prądzyński we Wrześni

Organ urzędowy na powiat Wrzesiński

ABONAMENT: (na poczcie lub w administracji) kwartalnie 300 mk. : miesięcznie 100 mk.

№ 85

OGŁOSZENIA: za miejsce jedno-łamowe jeden milimetr w wyż 12,— mk. Telefonu № 389

## Dział urzędowy

W roku 1919 poległ w tutejszym powiecie koło wioski Łowiń powstaniec polski, którego pochowano na katolickim cmentarzu w Łowiniu. Pochodzi on z pow. Wrześni i jest synem pewnej wdowy, lecz nazwisko jego nie można było stwierdzić. Poruszono na posiedzeniu Wydziału Powiatowego, by sprawić dla niego grobowiec, do czego się Wydział Powiatowy przychyla.

Proszę o stwierdzenie i podanie jego nazwiska.

(—) nieczytelny. Przewodniczący Wydziału Powiatowego.

* * *

Powyższe (pismo Wydziału Powiatowego w Międzychodzie za Nr. dz. 2742/22) do ogólnej wiadomości podaję i wzywam osobę wzgl. matkę poległego powstańca, by zgłosiła się w Starostwie pokój № 5 do dni 14 najdalej.

Równocześnie zaznaczam, że przyjmę doniesienia osoby trzeciej, która udowodniłaby że wie, kto pochowany jest na cmentarzu w Łowiniu.

Września, dnia 17 lipca 1922 r.

L. dz. 6457/22 I. **Starosta.** W z. Mycak Piotr, sekr. pow.

### Poszukiwanie osób zaginionych w Rosji i na Ukrainie

W wielu wypadkach osoby reklamujące obywateli polskich z Rosji, Ukrainy i Białorusi nie mogły podać Delegacji Polskiej dokładnego adresu i dostatecznych danych, dających możności odszukania tych osób.

Wobec tego Delegacja mogła zaledwie część osób z tej liczby odszukać, pozostałe zaś reklamacje niekompletne lub też o adresach nieaktualnych nie mogły odnieść skutku.

Delegacja Polska jednak, nie mogąc pozostawić sprawy nieodszukanych repatrjantów w zapomnieniu i pragnąc w dalszym ciągu przyjść z pomocą odszukającym i osobom, zainteresowanym zarządziła, przyjmowanie reklamacyj, co do osób dotąd nieodszukanych, lub których adresy obecnie nie są dokładnie znane. W kwestji tych osób można się zgłaszać do pokoju № 71 Delegacji Polskiej do Spraw Repatrjacji w Warszawie ul. Chmielna № 31 od 12 do 2 po poł., w celu wypełnienia odpowiedniego druczku danemi, jakie osoba reklamująca posiada.

Zgłoszenia te będą wysyłane dwa razy na miesiąc do Rosji w formie gotowych biuletynów wywiadowczych celem dalszych poszukiwań przez rozesłanie tych biuletynów zarówno do naszych instytucji i placówek, jak wszystkich urzędów rosyjsko-ukraińskich w odnośnych miastach Rosji, Ukrainy i Białorusi.

Odpowiedzi otrzymane w tym względzie będą zgłaszane przez Delegację Polską w Warszawie w miarę otrzymanego materjału.

Września, dnia 19 lipca 1922 r.

L. dz. 5714/22 II. **Starosta.** W z. Mycak Piotr, sekr. pow.

Nawiązując do tutejszego okólnika z dnia 5 kwietnia 1922 L. dz. 295/22 V. B. komunikuje, że ponieważ etap Urzędu Emigracyjnego w Działdowie znajduje się w stadjum likwidacji, przeto repatrjanci przynależności rosyjsko-ukraińskiej, chcący skorzystać z prawa powrotu do Rosji winni być skierowywani na etap Urzędu Emigracyjnego w Białymstoku, a nie jak dotychczas do Działdowa.

Poznań, dnia 3 lipca 1922 r.

**Za Wojewodę.**

(—) Wilczyński, Naczelnik Wydziału Pracy i Opieki Społecz.

* * *

Powyższe podaję do publicznej wiadomości.

Września, dnia 19 lipca 1922 r.

L. dz. 6339/22 II. **Starosta.** W z. Mycak Piotr, sekr. pow.

### W sprawie wychództwa do Danji

Powołując się na rozporządzenie Województwa Poznańskiego z dnia 6 VII 1922 L. dz. 1834/22 II Bp. 5 podaję niniejszem do wiadomości, iż wobec zgłoszenia się robotników rolnych na wyjazd do Danji, władze duńskie nie zezwalają na przyjazd takowych do kraju z powodu znacznego bezrobocia wśród duńskich robotników rolnych.

Września, dnia 19 lipca 1922.

L. dz. 400/22 III. **Starosta.** w z.: Mycak, sekr. pow.

U koni p. Rigalla w Dom. Skąpem stwierdził lekarz pow. świerzb (parchy.)

Strzałkowo, dnia 20 lipca 1922 r.

**Komisarz obwodowy.** Kochanowski.

## Z miasta i dalszych stron

**Września, dnia 21-go lipca 1922 r.**

* **Komunikat.** Na dniu 8 lipca 1922 r. odbył się pierwszy ogólny zjazd Powiatowych Komisarzy Ziemskich z Pomorza i Księstwa, ze współudziałem delegatów wojskowości oraz Głównego Urzędu Ziemskiego w Warszawie. W toku obrad ujednostajniono sposób postępowania poszczególnych Powiatowych Urzędów Ziemskich, odnośnie do osadnictwa. Powiatowi Komisarze ziemscy złożyli następnie sprawozdania z dotychczasowej działalności, z których wynika, że Urzędy te odpowiadają swem zadaniom. Nastąpiły referaty delegatów Głównego Urzędu Ziemskiego w sprawie zapoznania Powiatowych urzędów ziemskich z nowo wydanymi przepisami odnośnych ustaw dot. reformy rolnej. Z wyrażeniem życzenia dalszej sumiennej i gorliwej pracy solwował prezes O. U. Z. zebranie.

* **Komunikat Ministerstwa Skarbu w przedmiocie amnestji przewidzianej w ustawie o podatku od wzbogacenia się.** W myśl ustawy z dnia 31 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. № 30 poz. 238) mają osoby zobowiązane do płacenia podatku od wzbogacenia się z powodu opłatnego nabycia nieruchomości, (z wyjątkiem tylko płatników, należących do kategorji właścicieli gruntów o obszarze do 43 ha) przesłać Izbie Skarbowej najpóźniej w dniu 20 sierpnia 1922 r., szczegółowe obliczenie podatku i podać w niem między innemi cenę, za którą nabyły odnośną nieruchomość. Kto tę cenę poda niezgodnie z prawdą, ulegnie karze pieniężnej w wysokości od jednokrotnej do dwudziestokrotnej sumy, na której utratę naraził Skarb Państwa w zakresie podatku od wzbogacenia się, albo w drodze sądowej karze pozbawienia wolności od jednego roku. Kto natomiast poda cenę nabycia prawdziwie, nie naraża się tem na karę za popełnione swego czasu zatajenie części ceny kupna. Jeśli bowiem w dniu, w którym Izba Skarbowa otrzyma „szczegółowe obliczenie" podatku od wzbogacenia się, zawierające prawdziwą cenę kupna, władza skarbowa bądź wcale jeszcze nie będzie miała skądinąd wiadomości o zatajeniu części ceny, bądź wdrożone dochodzenia nie będą jeszcze zakończone orzeczeniem pierwszej instancji, to postępowanie karne w przedmiocie zatajenia części ceny nie będzie wdrożone, względnie nie będzie dalej prowadzone. Dotyczy to zarówno płatnika podatku od wzbogacenia się (nabywcy nieruchomości) jakoteż innych osób, współwinnych zatajenia.

— **Poznań.** (Bank Kupców Zbożowych.) Na odbytem w Poznaniu zebraniu Związku Kupców zbożowych przyszedł pod obrady projekt założenia własnej instytucji finansowej pod nazwą Bank Polskich Kupców Zbożowych. Myśl założenia własnego banku wyłoniła się w Związku już przed dwoma laty z oparciem na pierwszy czas o Polski Bank Handlowy. Od koncepcji tej jednak odstąpiono a postanowiono ostatecznie utworzyć własną instytucję kredytową pod wymienioną wyżej nazwą. Po krótkiej w tym przedmiocie dyskusji i po przyjęciu przygotowanych już ustaw przystąpiono do wyboru zarządu i Rady Nadzorczej. Do zarządu wybrano pp. Stanisława Tundaka z Wolsztyna i Kowalskiego z firmy Radomski Tow. Akc. w Poznaniu, do Rady nadzorczej zaś pp. Mazurkiewicza, prezesa Zw. Tow. Kupieckich, Urbańskiego, dyrektora przy Banku Ziemstwa Kredytowego, Degnera z Rakoniewic, Kuczkowskiego z Wrześni, Plewczyńskiego z Kościana, Radomskiego z Poznania, Kaczmarka z Poznania, Peleca z Ostrowa, Donaja z Kościana, Nowakowskiego z Leszna, Szmyta Tadeusza i Rutę z Poznania. Na rzecz nowo założonego banku subskrybowano zaraz na miejscu sumę 83 miljonów 300000 mk. tytułem kapitału zakładowego.

* **Polska manifestacja w Gdańsku.** W przeszłą niedzielę dnia 23 bm. urządza gmina polska manifestację partjotyczną ku uczczeniu zwycięstwa pod Grunwaldem nad Krzyżakami i ku upamiętnieniu momentu dziejowego powrotu części G. Śląska do Rzeczypospolitej.

## Nadesłano

Z chwilą ukończenia budowy tutejszych łazienek, przestano się niemi kompletnie zajmować, zostawiono je całkowicie pod rządami opatrzności bożej. Lecz czyż budowa wrzesińskich łazienek całkowicie ukończona? Nie — jest wprawdzie lwia część, wykopano bowiem na bardzo odpowiedniem miejscu obszerne zagłębienie głębsze i płytsze, napełniono je czystą świeżą wodę i t. d. — lecz zapomniano o najważniejszem — zapomniano mianowicie o możności korzystania z łazienek wszystkim, a więc o ich celu. Nadeszła pora letnia, w której każdy ma możność oceniania wartości naszych łazienek, przyglądania się ich dobrem i złem stronom. Podczas dni upalnych kąpie się w naszych łazienkach dziennie do stu lub więcej osób, o czem się każdy naocznie przekonać może. Ponieważ nie wybudowano żadnych cel, gdzieby można swobodnie rozebrać się, osób starszych i niewiast nie widać tam absolutnie. Przecież wybudowanie paru prostych cel nie pociąga znów za sobą tak wielkich kosztów. Dalej ubolewać trzeba, że nad młodzieżą, kąpiącą się w naszych łazienkach, niema żadnego dozoru. Wszyscy, prócz nielicznych wyjątków, niestety nawet starsi panowie kąpią się bez trykotów, szerząc w ten sposób straszne zgorszenie pomiędzy małemi. Prócz tego zanieczyszcza się wodę w wstrętny sposób i t. d. Dalej niebrak tam wyrostków, jakich we Wrześni niemało, czyhających by tylko w sposobnej chwili sobie coś cudzego przywłaszczyć. Na takie to niespodzianki trzeba się narażać, idąc kąpać się do łazienek wrzesińskich. Możeby ktoś teraz wytłomaczył, dlaczego zaczęto budować łazienki, a nie wykończono, i kto ma do nich iść się kąpać, nie chcąc narażać się na utracenie butów lub czego innego, a przedewszystkiem nie chcąc patrzeć na to straszne wykolejenie z moralności jednostek. — Trzeba więc radzić, by temu złemu jak najprędzej zapobiec. Trzeba pomyśleć nad tem, aby dać możność kąpania się w łazienkach wszystkim, trzeba postawić odpowiedni nadzór, by wreszcie łazienki nasze osiągnęły charakter praktyczny. W ten sposób wykończone dzieło chwaliłoby wraz obywatelami miasta inicjatorów, łazienki cieszyłyby się napewno bardzo liczną frekwencją, przyniosłyby przez małą opłatę za kąpanie i przez używanie tam postawionych ubikacji, poważny zasiłek pieniężny na pokrycie kosztów.

As.

## Z życia Towarzystw

— **Czołem!** Nadzwyczajne zebranie Tow. gimn. „Sokół" odbędzie się w poniedziałek, dnia 24 bm. o godzinie 8 wiecz. w lokalu p. Knechtla. Uprasza się wszystkich członków o punktualne przybycie.

ZARZĄD.

— **Trening Tow. Sport. „Ekawera"** odbędzie się w piątek, dnia 21 lipca br. o godz. 7.30 wieczorem.

# Tabela obliczeń składek i zasiłków pieniężnych dalszych 15 grup zarobkowych

**w myśl rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 27 czerwca 1922 r.**

| Grupa zarobkowa | DLA ZARABIAJĄCYCH dziennie w markach | tygodniowo w markach | miesięcznie w markach | Płaca ustawowa wynosi dziennie Marek | Składki tygodniowe za 7 dni (całość) | Część pracodawcy (3/5) | Część pracobiorcy (2/5) | Zasiłek pieniężny wynosi dziennie | tygodn. | Zasiłek pogrzebowy wynosi dla członk. | d. czł. rodz. | Grupa zarobkowa |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Grupy 1—30 pozostają bez zmiany. | | | | | | | | | | | | |
| 31 | ponad 600— 700 | ponad 3600— 4200 | ponad 15000—17500 | 650 | 295,80 | 177,50 | 118,30 | 390 | 2730 | 13650 | 6825 | 31 |
| 32 | „ 700— 800 | „ 4200— 4800 | „ 17500—20000 | 750 | 341,30 | 204,80 | 136,50 | 450 | 3150 | 15750 | 7875 | 32 |
| 33 | „ 800— 900 | „ 4800— 5400 | „ 20000—22500 | 850 | 386,80 | 232,10 | 154,70 | 510 | 3570 | 17850 | 8925 | 33 |
| 34 | „ 900—1000 | „ 5400— 6000 | „ 22500—25000 | 950 | 432,30 | 259,40 | 172,90 | 570 | 3990 | 19950 | 9975 | 34 |
| 35 | „ 1000—1100 | „ 6000— 6600 | „ 25000—27500 | 1050 | 477,80 | 286,70 | 191,10 | 630 | 4410 | 22050 | 11025 | 35 |
| 36 | „ 1100—1200 | „ 6600— 7200 | „ 27500—30000 | 1150 | 523,30 | 314,00 | 209,30 | 690 | 4830 | 24150 | 12075 | 36 |
| 37 | „ 1200—1300 | „ 7200— 7800 | „ 30000—32500 | 1250 | 568,80 | 341,30 | 227,50 | 750 | 5250 | 26250 | 12125 | 37 |
| 38 | „ 1300—1400 | „ 7800— 8400 | „ 32500—35000 | 1350 | 614,30 | 368,60 | 245,70 | 810 | 5670 | 28350 | 14175 | 38 |
| 39 | „ 1400—1500 | „ 8400— 9000 | „ 35000—37500 | 1450 | 659,80 | 395,90 | 263,90 | 870 | 6090 | 30450 | 15225 | 39 |
| 40 | „ 1500—1600 | „ 9000— 9600 | „ 37500—40000 | 1550 | 705,30 | 423,20 | 282,10 | 930 | 6510 | 32550 | 16275 | 40 |
| 41 | „ 1600—1700 | „ 9600—10200 | „ 40000—42500 | 1650 | 750,80 | 450,50 | 300,30 | 990 | 6930 | 34650 | 17325 | 41 |
| 42 | „ 1700—1800 | „ 10200—10800 | „ 42500—45000 | 1750 | 796,30 | 477,80 | 318,50 | 1050 | 7350 | 36750 | 18375 | 42 |
| 43 | „ 1800—1900 | „ 10800—11400 | „ 45000—47500 | 1850 | 841,80 | 505,10 | 336,70 | 1110 | 7770 | 38850 | 19425 | 43 |
| 44 | „ 1900—2000 | „ 11400—12000 | „ 47500—50000 | 1950 | 887,30 | 532,40 | 354,90 | 1170 | 8190 | 40950 | 20475 | 44 |
| 45 | „ 2000 | „ 12000 | „ 50000 | 2050 | 932,80 | 559,70 | 373,10 | 1230 | 8610 | 43050 | 21525 | 45 |

## Ważne dla pracodawców rolnych.

Dopóty nie zajdzie zmiana kontraktów przydzielamy od 1. 7. 22.:

ręczniaków i deputatników . . do 41 grupy zarobkowej,
zaciąg I-ej kategorji . . . . . do 25 grupy zarobkowej,
zaciąg II-ej kategorji . . . . do 26 grupy zarobkowej,
zaciąg III-ej kategorji . . . . do 27 grupy zarobkowej,
zaciąg IV-ej kategorji . . . . do 29 grupy zarobkowej.

Pracodawców, którzy zatrudniają robotników przemysłowych, prosimy o podanie zmiany zarobku takowych, w przeciwnym razie przydzielać ich będziemy do najwyższej grupy zarobkowej.

**Powiatowa Kasa Chorych we Wrześni.**

**Müller**, przewodniczący. **Murlewski**, dyrektor.

# Bilans dnia 31. grudnia 1921.

| | Aktywa | Pasywa |
|---|---|---|
| Dług i pretensje wspólników | 248185,91 | 562897,45 |
| Konto udziałów | 95000,— | |
| Pretensje do firmy Stier i Ska | 454365,72 | |
| Udziałoczyn wspólników . . | | 26274,82 |
| Fundusz rezerwowy . . . . | | 12000,— |
| Odłożone do obrotu . . . . | | 5500,— |
| Dług bankowy . . . . . . | | 190879,36 |
| | 797551,63 | 797551,63 |

Liczba członków na początku roku obrach. . 51
Ubyło . . . . . . . . . . . . . . 14
Liczba członków pod koniec roku obrachunkow. 37

Stan sumy przyjętej poręki członków zniżył się o 184,76 mk., odpowiedzialność zniżyła się o 12750,— mk. i wynosiła z końcem roku obrachunkowego 116250,— mk.

Września, dnia 23 czerwca 1922 r.

**Mleczarnia i par. piekarnia we Wrześni**
sp. z. z ogr. o.
(—) A. Mylius. (—) Chrzanowski. (—) Fleischer.

# Bilanz per 31. Dezember 1921.

| | Aktiva | Passiva |
|---|---|---|
| Schulden u. Forderung. d. Gen. | 248185,91 | 562897,45 |
| Konto für Beteiligungen . . | 95000,— | |
| Forderung an Stier & Ska . | 454365,72 | |
| Geschäftsguthaben der Gen. | | 26274,82 |
| Reservefonds . . . . . . | | 12000,— |
| Betriebsrücklage . . . . . | | 5500,— |
| Bankschuld . . . . . . . | | 190879,36 |
| | 797551,63 | 797551,63 |

Mitgliederstand zu Beginn des Jahres . . . . 51
Abgang . . . . . . . . . . . . . . 14
Mitgliederstand am Schluss des Jahres . . . . 37

Das Geschäftsguthaben der Mitglieder verringerte sich um Mk. 184,76, die Haftsumme verringerte sich um Mk. 12750,— und betrug am Schluss des Geschäftsjahres Mk. 116250,—.

Września, den 23. Juli 1922.

**Mleczarnia i par. piekarnia we Wrześni**
**(Molkerei und Dampfbäckerei Września)**
sp. z. z ogr. o.
(—) A. Mylius. (—) v. Chrzanowski. (—) Fleischer.